

ד ש ו ת ✓ ח ד ש ו ת ✓ ח ד ש ו ת ✓

✓ פרל פריימוס- הסבתא של הריקוד השחור

פרל פריימוס, חוקרת
וכוריאוגרפית, ממייסדי המחול
הכושי המודרני, נפטרה בחודש
נובמבר שעבר

דרושה מידה לא מעטה של דמיון לחשוב על כך, שלפני 50 שנה כמעט ולא היה קיים קשר בין אמנות המחול המודרני לריקוד השחור, ממוצא אפריקני. הגיז והמחול הכושי היו מתקיימים מחוץ למסגרת האמנות הבימתית הרצינית, "הלבנה", ולכל היותר היו מרכיב משעשע במופעי בידור. בסרט המדבר הראשון, "זמר הגיז", שר החזן היהודי בעל קול הזהב, אל גולסון, כשפניו מכוסים בשכבה עבה של איפור שחור, ופיו מצוין בלבן - המסכה המסורתית של "הכושי המצחיק".

היו אלה שתי נשים מלומדות, קאתרין דורה ופרל פריימוס, שהכניסו את המחול המבוסס על מסורות אפריקניות, בעקבות מופעי להקותיהן בעולם המערבי כולו, לתודעת אנשי האמנות באמריקה.

זה היה בסוף שנות ה-30, ובניו-יורק פעלה אז קבוצה של אמני מחול מודרני בעלי דעות פוליטיות וחברתיות מתקדמות, שנקראה "NEW DANCE GROUP". רבים מאנשי אותה קבוצה, שבין יתר פעילויותיה קיימה בית ספר שנועד גם לאלה שידם

אינה משגת לשלם שכר לימוד יקר, היו יהודים. שם פעלה אנה סוקולוב, לימדה סופי מאסלאו ובמופעי "הקבוצה החדשה" השתתפו אמני מחול מודרני שעתידיהם היו להטביע את חותמם על עולם המחול, כגון דונלד מק-קיי, ג'ין ארדמן, דניאל נג'ין וצירלס וידמן.

בשנת 1941 הופיעה פרל פריימוס לראשונה עם להקת "הקבוצה החדשה", ושלוש שנים אחר כך כבר היתה לה להקה משלה. בין יצירותיה הראשונות היה המחול "טקס אפריקני" - ושמה של היצירה מצביע על כיוון התפתחותה של פריימוס. היא החלה לעסוק במחקר מעמיק ומדעי של מסורות מחול אפריקניות. עבודת מחקר זו ביצעה פרל פריימוס תוך שיתוף פעולה עם בעלה, המוסיקאי פרסיבל בוד. הם נסעו לאפריקה, לגלות את השורשים

שימרון: "היה צריך לדאוג לאורח חיים יומיומי, אמנותי-יצירתי. הלהקה כתבה יומן נודד משותף שעבר מזוג לזוג. היומן הוקרא בפתחתו של כל יום בליווי הצגה עם הומור טוב וביקורת בונה. בנוסף לכך היה לנו גם שיר היום וסיפורי לילה. הלהקה הרבתה לשיר. היו אלה רגעי שירה מכל הלב לקירוב לבבות". מסתבר שכדי לנהל להקת ילדים/נוער צריך גם כישורים שאינם קשורים דווקא למחול נטו.

להקת התנועתרון, כור: דורית שימרון

יצירות מחול. בין המופעים המיוחדים ערב מחווה לרקדנית הגרמנייה שעוררה סערות במחולות הביקורתיים והבוטים שלה בשנות ה-20, ואלסקה גרט. רקדני הבאלט הפיני הלאומי יופיעו ביצירה נדירה מאת מיכאל פוקין, "מבחן האהבה".

מומחים לתקופת הבארוק מאנגליה וצרפת יציגו שיחזורים של יצירות עתיקות, בין השאר למוסיקה מאת אנטואן שארפנייה והנרי פרסל, המלחין הבריטי שמלאו 300 שנה למותו.

✓ "מומיקס" רוקדים BASEBALL

מזס פנדלטון, ממייסדי "פילובולוס", ולהקתו "מומיקס" הכינו מופע חדש שנושא המשחק החביב על אמריקנים רבים, הלא הוא כדור-בסיס, "בייסבול".

פנדלטון מנצל בכוריאוגרפיה שלו את התנועות האופייניות למשחק. והוא מנסה, כדבריו, להביע את רוח המשחק ואת תמציתו. נושא הבייסבול עניין אותו מזמן, והוא החל לתכנן את היצירה החדשה כבר בשנת 1992.

✓ להקת "התנועתרון" בארה"ב

להקת "התנועתרון" שבה מסיור מוצלח בארה"ב והיא הזומנה להופיע שוב בפסטיבל MID EAST/WEST הבא. פסטיבל זה מטרתו לזוּם מפגשי תרבות בין הקהל האמריקני ואמנים ישראלים. המסע הקיף שבע ערים גדולות. התוכניה כללה קטעים מתוך "בראשית", "מסך ומסכה" ו"מעבר לקשת". הביקורת באינדיאנפוליס היתה במיוחד אוהדת וצוין שהריקודים מתאימים היטב לגילאים הצעירים של הרקדניות (10-19) והיו משופעים בדמיון, צבע וחן.

ל-33 הרקדניות הצעירות הצטרף צוות מלווה מכובד של תשעה בוגרים ובהם פסיכולוגית, אם מלווה, איש ביטחון ותחבורה, תאורן, מנהלת הצגה ואשת יחסי ציבור. לדברי שימרון לקראת הסיור נעשה גיבוש "סיירת" התנועתרון ובימי חופשת הקיץ התייצבו הבנות בשפת היס בשעת בוקר מוקדמת לריצת מייל יומית בנוסף לתרגילי כושר כלליים ותרגילי קראטה. המסע תועד על ידי צוות טלוויזיה אמריקני במטרה להפיק סרט על המסע, בשיתוף עם מסעה של הזמרת אחינועם ניני וגיל דור שייערך בפברואר 1995.

✓ רוקדים בקיץ בפינלנד

ביוני 1995 יתקיימו בפינלנד שני אירועי מחול מרכזיים: תחרות באלט בינלאומית (11-21 ביולי '95) ופסטיבל המחול בעיר קואופיו (KUOPIO), מ-28 ביוני עד 4 ביולי.

התחרות הבינלאומית, שהיו"ר שלה הוא יורמה אוטינן מנהלו האמנותי של הבאלט הלאומי הפיני, מתחלקת לשתי קטגוריות, הן בתחום הבאלט הקלאסי והן המחול המודרני, לבני 15-18, ולרקדנים בני 16-19.

הפרסים הם בסכום 8,000 דולר למנצחים מהקבוצה הבוגרת, רקדן אחד ורקדנית אחת, ו-3,000 דולר לאיש למצטיינים בקטגוריה של הצעירים. מלבד אלה, יינתן פרס של 10,000 דולר עבור הכוריאוגרפיה הטובה.

אל התחרות יתלווה אירוע נוסף, סימפוזיון על בעיות המחול והרפואה (נושא שיעסיק כנס עולמי נוסף שיתקיים הקיץ בארץ).

קואופיו היא עיר באזור האגמים של פינלנד. מלבד מחול פיני, הנושאים בפסטיבל הבינלאומי השנה יהיו מחול ספרדי, מחולות תקופת הבארוק וכן נושא שיחזורן של

חדשות ✓ ✓ ✓

חפזתו. תיאודור הרצל, שהיה באותם ימים כתבו של עיתון וינאי חשוב בפריס, דיווח על המשפט ועל המהומה הציבורית והאנטישמית שנתלוותה אליו, וחוויה קשה זו הביאה את

חזרה מדינת היהודים להכרה שאין ליהודים מה לעשות בגלות, ושעליהם לשוב למולדתם ולייסד מדינה משל עצמם.

גורגי והייט, שבמשך שנים ארוכות חקר את הפרשה, הוא חובב אמנות ונצר למשפחה של סוחרים אמנות, שנולד בהונגריה וחי בלונדון. הוא ואשתו מבקרים לעיתים קרובות בארץ, ושניהם מתומכי "הספריה הישראלית למחול".

בשעתה היתה משפחה והייט מראשי המארגנים של התנועה למתן זכות הגירה לזואלרי וגאלינה פאנוב, לפני עלייתם ארצה, ופאנוב משמש בשנים אחרונות מנהל אמנותי של להקת הבאלט של האופרה של בון.

מחבר הליברטו אסף בעבודת מחקר יסודית לא רק את המאמרים הרבים שהתפרסמו על אודות דרייפוס, אלא גם את השירים האנטישמיים שהושמעו בשעתו בקברטים בצרפת, ומחומרים אלה בנה את עבודתו. את הכוריאוגרפיה שלה יצר פאנוב, לפי מוסיקה של אלפרד שניטקה (שהמוסיקה שלו שימשה כוריאוגרפים רבים בשנים האחרונות, ובהם למשל, ג'ון נוימאייר). מעצב הבימה הוא האמן הצכי הגדול יוזף סבובודה, שהיה מראשי יוצרי ה"לטרנה מאגיקה" של פראג, יחד עם הבמאי היהודי אלפרד ראדוק.

כל אלה חברו יחד לתאר את אותה פרשה היסטורית. חשיבות ההפקה נעוצה יותר בעצם הטיפול בנושא ובשימוש בשירי הקברט, שנימתם העוינת לדרייפוס וליהדות מקוממת לא מעט את הקהל, מאשר בכוריאוגרפיה ובביצוע. ואלרי פאנוב נוטה להשתמש בנושאים ספרותיים, כגון "שלוש אחיות" או "האידיוט", ולהעמידם כרצף של דואטים ומחולות יחיד, שהקשר בינם לבין המחזה או הרומאן שביסודם רופף.

היצירה הטרייה כבר הוזמנה לעיר באזל שבשווייץ, והיא אמורה להגיע גם לניו-יורק ולתל-אביב.

✓ מחול מכל העולם בפראג

בפסטיבל השנתי למחול מודרני, המתקיים ביוני 1995, יופיעו להקות של כוריאוגרפים מהשורה הראשונה.

בין המשתתפות להקותיהם של מרתה גראהם, הרבה דיאנס וז'וזף נדגי מצרפת, טרישה בראון ומרגרט גינקינס מארה"ב, אמנדה מילר מגרמניה, להקתו של לוד ניוסון, DV8, מאנגליה, וכמוכן אמנים מצ'כיה וסלובקיה. יש גם ייצוג ישראלי. משתתפי התחרות, שהתקיימה בסתיו במרכז סוזן דלל, הוזמנו לפסטיבל TANEK PRAHA על ידי המנהלת האמנותית שלו, איוונה קרויצמנובה. היא לא הלכה בעקבות החלטות השופטים, ובחירה בלהקה הקנדית של לטצקי וגולדהובר, באיציק גלילי שייצג את הולנד ובדואט של רמי באר, "חצות".

פרטים אצל TANEK PRAHA, POD VYSEHRADEM 20/69, 14000 PRAHA 4, CZECK REPUBLIC טל' 0042-2-43 03 58

✓ האיים של נורייב

במפרץ נאפולי היפה ("לראות את נאפולי ולמות") שוכנים שלושה איים זעירים שיש להם קשר היסטורי לעולם הבאלט. האיים - ISOLE DE GALLI - נקנו בשנת 1924 על ידי הרקדן והכוריאוגרף הרוסי ליאוניד מייאסין. הוא השקיע מאמצים רבים להפוך אחד מהם למקום שאפשר יהיה לחיות בו. לבסוף רכש הודולף נורייב את האיים והשקיע כספים רבים בשיפור המקום. כעת האיים שוב מוצעים למכירה, במחיר התחלתי של שלושה מיליון דולר.

✓ פרשת הקפיטן דרייפוס

"דרייפוס - אני מאשים" מחול דרמטי מאת גורגי והייט, כוריאוגרפיה מאת ואלרי פאנוב, מוסיקה: אלפרד שניטקה, בביצוע להקת הבאלט של האופרה העירונית בון, גרמניה.

הדי משפטו של הקצין היהודי אלפרד דרייפוס, שהואשם בבגידה בצרפת ונשלח לאי השדים אחרי שנשללה ממנו דרגתו בטקס פומבי משפיל, נשמעים עד עצם היום הזה, בדיוק מאה שנה אחרי מתן פסק הדין בתום פרשה שהסעירה את צרפת וחילקה את העם הצרפתי לתומכי דרייפוס ולמתנגדיו.

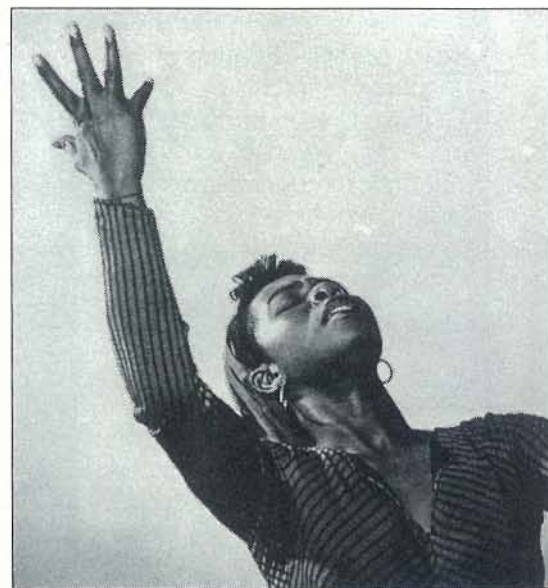
רק בזכות מאמרו האמיץ של אמיל זולא, "אני מאשים!", נפתח משפטו של דרייפוס מחדש, אחרי שעשה שנים ארוכות במאסר, והוכחה

שלחם, שנים רבות לפני שהעיסוק במוצא האתני היה לאופנה.

גם שיטות ההוראה שפיתחה באולפנה בניו-יורק שאבו ממסורות אפריקניות. ושוב הקדימה בעשרות שנים את הגישות הפדגוגיות המודרניות, שעה שאמרה: "ככל שהמורה מסוגל לבטא את עצמו בשפת הגוף ולא רק בשפת המילים, כן ההוראה שלו משובחת יותר".

וכשנשאלה מדוע היא רוקדת, ענתה: "למה אני רוקדת? כי הריקוד הוא הרפואה שלי. זו הזעקה המקלה, ולו זמנית, את התיסכול המשותף לכל אלה שבשל צבע עורם, או אמונתם, הם "בלתי נראים" בחברה.... תחת לגדול כעץ מעוות, אני מסוגלת לרקוד את הזעם שלי ואת התיסכולים שלי".

בסוף שנות ה-40 הופיעה עם להקתה בארץ. זו היתה הזדמנות ראשונה לרקדנים בארץ לראות במו עיניהם ריקוד אפריקני מהו. זכורות לי הרקיעות האדירות על הרצפה, התיפוף המהמם והמקסים שלהקה זו הציגה באולם "אוהל שם" הישן.

פרל פרימוס ב"דבר אלי בנהרות" PEARL PRIMUS IN "SPEAK TO ME OF RIVERS"

המקצבים הם המרכיב החזק ביותר של המחול השחור. אמרה פרל פרימוס: "הקהל אינו יודע מיהו מתופף מעולה ומי גרוע. אבל הרקדן יודע. בניגוד לאמונה הרווחת, הרקדן האפריקני אינו רוקד את המקצב. הוא פורש מרבד של תנועות סביב המקצבים. אבל על המקצב להיות נהדר... המחול האפריקני דורש את הבנת הרגש שמאחורי הצורה התנועתית, את התגובה הרגשית לכל התכווצות של שריר". אמיתות רבות כל כך שנראו דמיוניות וחלוציות בראשית עבודתה של פרל פרימוס, שאיפות לחופש ושוויון זכויות, שהיו רק חלום לא מציאותי אז, היו בינתיים למציאות בנאלית. וזה, בסופו של דבר, הניצחון האמיתי של החדשנים הגדולים.

ד ש ו ת ✓ ח ד ש ו ת ✓ ח ד ש ו ת ✓

✓ חמש שנים בריקודים

יום הולדת למרכז סוזן דלל לתיאטרון ומחול

ללכת לסוזן דלל היה, בעגה הישראלית, לקוד מוכר, שפירושו להיות נוכח במופע בבית הספר המשופץ שבנווה-צדק - לפני חמש שנים שכונה ישנה ומוזנחת וכיום תערובת של בתים משופצים יפהפיים וצלקות שוממות של חורבות, שטרם נרכשו על ידי "אפיי" בעל אמצעים ועדיין לא שופצו.

סוזן דלל הפך למושג לא בשל האסתטיקה של המתחם, אלא משום שהוא משמש בית, צנוע למדי, ללהקות מחול (בת שבע, ענבל, להקתם של ניר בן-גל וליאת דרור וזו של רות זיו-אייל) ומטה ראשי של התיאטרון לילדים ונוער, בגלגולו העכשווי.

בניגוד לבניינים אחרים הנושאים את שמו של תורם או מונצח, זכר לנדיבות רגעית של מישור, לניקוי המצפון או השאיפה לפרוסת-נצח, סוזן דלל זכה במשפחה, הרואה בהמשך התמיכה והמעורבות את עניינה. כך מתאפשרים למנהלו של המרכז, יאיר ורדי, מפעלים ותוכניות, ששום תקציב ציבורי לא היה מסוגל להעניק לו.

התחרות הבינלאומית השנייה, המתקיימת בימים אלה, לא היתה מושכת תשומת לב בינלאומית ללא הפרסים הרציניים, בני עשרות אלפי שקלים, וללא התקציב למימון הבאת המתחרים הרבים, איכסונום וכלכלתם. ואלה לא היו אפשריים ללא תרומתה של משפחת דלל.

יום ההולדת החמישי - ואין לזלזל במפעל שתוך זמן קצר כזה הפך למושג ומצליח זמן ממושך כל כך לפעול בצורה אינטנסיבית - של מרכז סוזן דלל היה למעשה, אם לשפוט על פי כתבות יום ההולדת השונות שראו אור בעיתונות, לחגיגה של יאיר ורדי, מנהלו של המרכז.

האם ורדי דיקטטור, המכתיב בצורה שרירותית מי יזכה לתמיכת המרכז ומי יידחה, וכך נעשה לשליט אוטוקראטי, שעל החלטותיו אין עירעור? ושמה מוטב היה למנות ועדות אמנותיות, שתפקידן לבחון, באופן "אובייקטיבי" כביכול מי ייכלל במסגרות השונות של מופעי חלון-ראווה, המתקיימים בסוזן דלל? כמי שהתנסה בעבודת ועדות בחירה שכאלה, אני מפקפק

אם הדיון שלאחר הצפייה במועמדים מביא להחלטות טובות. התוצאה היא רק פשרה, שעה שהחלטתו הבלעדית של מנהל עשויה להיות יותר נועזת, ולכן יותר צודקת.

לצערי, נתון יאיר ורדי ללחץ דעת קהל, ותלוי במוסדות הממסד התרבותי של העירייה והמדינה, המכתיבים לו זהירות רבה. מה גם, שהוא עצמו אינו הוגה חיבה מופרזת למי שמרגיזים את הצופים בחדשנות ראדיקאלית - אלא אם כן הם נעשים לחביבי הקהל.

יש שבאו אליו בטענות, שבסוזן דלל לא צמח, כביכול, מחול ישראלי תוסס וחדשני. כאילו היה זה תפקידו של מנהל מרכז כזה להמציא יש מאין כשרונות יוצרים. ורדי הוא למעשה כאותו אמרן, היכול, במקרה הטוב, להבחין בניצני כשרון לפני שאחרים תופשים שמשוהו מתרחש

תיאטרון המחול של שלזייה, פולין
תחרות המחול הבינלאומית '94, מרכז סוזן דלל

הראוי לעידוד והנשמה של משאבים כלכליים. מנהל המרכז אינו מנהל אמנותי של גוף אמנותי, אלא נתון שירותים, ואלה יש בכוחם לתרום אבל לא ליצור.

כשם שאת הצלחתה של בת שבע בהנהגת אוהד נהרין אין לזקוף לחשבון יאיר ורדי, אין להאשים אותו בכשלונות שונים שהתרחשו במרכז. אני מתקשה להצטרף למקהלת המקוננים על מצבו של המחול בישראל. אין

בעולם מדינות רבות - ובוודאי לא בגודלה של ישראל, שהיא כאחת מערי הבירה הממוצעות מבחינת מספר אוכלוסייה - הנהנות מלהקות מעולות, כגון בת שבע, להקת המחול הקיבוצית, להקתם של ניר בן-גל וליאת דרור וזו של רות זיו-אייל. ומה שמעודד עוד יותר היא קבוצה שלמה של כוריאוגרפים צעירים, המעניקים תחושה של צמיחה והתפתחות.

כל הצעירים המוכשרים הללו נחשפו לראשונה בפני הציבור במרכז סוזן דלל. אבל מקום אינו אלא בימה, או אם תרצו, מגש, והמטבח נמצא במקומות אחרים. ומי שמסכם את חמש שנות כהונתו של יאיר ורדי בסוזן דלל כאכזבה, משום שלא צמח "סגנון סוזן דלל" במחול הישראלי, טועה בגדול. קודם כל צמחו שם יוצרים ייחודיים (כגון נהרין, בן-גל ודרור), איציק גלילי, תומר שרעבי, ענבל פינטו, הצמד נועה וירטהיים-עדי שעל ואחרים), אם גם לא אסכולה ישראלית עכשווית מוגדרת. כי אסכולות לאומיות שכאלה אינן מצויות בשום מקום בעולם המודרני אלא בצורת השפעות הדדיות.

אצו נוטים לשכוח את המצב ששרר בארץ בתחום המחול החדשני והניסיוני לפני הקמת סוזן דלל. למעשה לא היה אולם בתל אביב שיוצרים עצמאיים יכלו להשתמש בו בצורה שתקל עליהם. מצוקת הלהקות הממסדיות היתה לא פחות אקוטית. ענבל נדדה ארבעים שנה במדבר, ללא בית או בימה משלה, אבל היה לה משה רבנו בצורת שרה לוי-תנאי, עד שמצאה את ביתה בסוזן דלל. האכסניה לא פתרה את בעיותיה הקיומיות של הלהקה. גם בת שבע נדדה בדירות שכורות למיניהן מאז שגורשה מגן העדן הקטן שלה בשדרות ההשכלה, אחרי שבת שבע דה רוטשילד ניתקה את עצמה ואת משאביה מהלהקה.

בת שבע עדיין מחפשת מרחב מחיה שיסיפק לסטודיות וחדרי חזרות הדרושים לה, ומשרדיה דחוסים בתאים שממדיהם כשל תאי בתי סוהר. ושוב נרתמה משפחת דלל - כפי שמספרים לי - ומוכנה לתרום לשיפוץ בניין נוסף בסביבה, למען הלהקה המובילה שלנו.

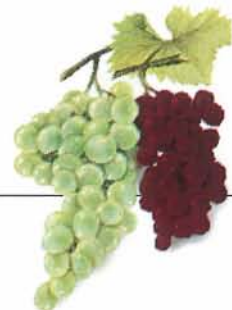
יום ההולדת החמישי של מרכז סוזן דלל הוא, לדעתי, יום הולדת שמח. כי עם כל החסרונות של טעמו האישי, והקובע, של יאיר ורדי, ודרכו להתגבר על אילוצים, המרכז הפך למושג והוא חי ורוקד.

ג.מ.

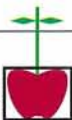

קח פרי ותהיה לי בריא

מועצת הפירות
יצור ושיווק

יותר ויותר אנשים מכניסים אותן לנעליים

פטנט עולמי, מהפכני - רפידות דינמיות בהתאמת מחשב.

הקידמה הגיעה למדרסים.

לראשונה בעולם - רפידות דינמיות בהתאמת מחשב. לכל אדם מבנה כף רגל משלו, משקל, גובה, צורת הליכה יחודית ומיבולת שונות. מערכת החיישנים היחודית של **צעד קל** מרצה את מגבלות הבדיקה הסטטית המיושנת. באמצעות תוכנת מחשב משוכללת, בודקת המערכת את תוני האמת.

- צורת מגע כף הרגל עם הקרקע תוך כדי תנועה.
- חלוקת לחץ ומשקל הגוף על כף הרגל.
- שינויים בנקודות לחץ בזמן הליכה.
- מניית האצבעות.
- הסייט הגוף והשפעתה על צורת הליכה.

על גבי צנ מחשב מתקבלים נתונים מדויקים המצביעים על "אופיי" הליכתו של כל נבדק. נתונים מדויקים אלה נשלחים למפעל ה- **HIGH TECH** של **צעד קל** המתרגם אותם, באמצעות טכנולוגיה מתוחכמת וחומרים מתקדמים, לרפידות אישיות, אשר מועילות לסובלים מבעיות גב ורגלים ואף לאיכות החיים של אנשים בריאים לחלוטין.

צעד קל סוף סוף פתרון בריא לאנשים בריאים.

לאילו הסובלים מבעיות שונות ברגליים ובגב, לאלו העומדים שעות ארוכות, לחילים, לספורטאים... רפידות **צעד קל** חיוניות ביותר. מעטים מדעיים לחוסר השלמות ביציבה, והשפעותיה הדרמטיות גם על תופעות יומיומיות כמו כאבי ראש, עייפות וחוסר ריכוז. בצעד **קל** מאמינים כי אין כל סיבה להתרגל לתופעות כאלו. מהפכת **צעד קל** הופכת את הרפידות לאבזור נוחות יומיומי התורם לאיכות החיים של כל אחד ואחת. הרפידות דקות במיוחד (1/4 מספר), מתאימות לסנדלים ולנעלים פתוחות, וניתן להעבירן בקלות מנעל לנעל. כשמתחילים עם רפידות **צעד קל**, כבר אי אפשר ללכת אחורה.

יתרונות **צעד קל**:

- פטנט עולמי יחודי - בדיקה ממוחשבת בתנועה.
- מיועד לסובלים ולבריאים גם יחד.
- דיאגנוזה אישית לכל נבדק.
- טכנולוגיית יצור מתוחכמת.
- חומרים מתקדמים בצפייה עור משובח.
- רפידות דקות, נמישות וקלות. מתאימות גם לסנדלים.
- הרפידות ניתנות להעברה בקלות מנעל לנעל.

בפיקוח מכון התקנים. מוכר ע"י קופות החולים ומתאים לדרשות משרד הביטחון.

בדיקות מרוכזות למפעלים וחברות. סלפון אחד ואנחנו אצלך.

כסף רב הושקע בפיתוח מערכת **צעד קל**, כך שתוכל להעניק את הפתרון לכל אדם באשר הוא. מערכת **צעד קל** הינה ניידת לחלוטין. צוות מיומן שהוכשר לתפקיד מרכיב ומפעיל אותה מדי יום במפעלים, ארגונים וחברות רבות ומבצע בדיקות מרוכזות לעובדים. משך הבדיקה הינו כ-4 דקות ומשך ההסבר הראשוני כ-3 דקות נוספות. מחירן של רפידות **צעד קל** הינו נמוך מן המדרסים המיושנים וזמן אספקתן הינו כשבועיים שלושה.

ב-6 סניפים בארץ מכניסים אותן לנעליים

ת"א	- סניף ראשי - "מגדל עלי" דיונוף סנטר, שער 3 קומה 18	03-5253718
ראש"צ	- סחרוב 19 קניון ערי החוף אוהתיי החדש	03-9627939
ירושלים	- שלמציון המלכה 5	02-250788
באר שבע	- קקיל 116 (במדרחוב)	07-277416
אילת	- בית הדקל חדר 201	07-375460
חיפה	- חורב 45	04-252848

בדוש הרלב

רפידות דינמיות בהתאמת מחשב
צעד קל

סנטר ירושלים

תכניס לך לנעל

✓ משהו נולד בברלין

"תולדה" להקת מחול ישראלית מצליחה - בברלין
מאת גיורא מנור

יש משהו אירוני בכך, שבבירת גרמניה המאוחדת התקיימה בשבוע שעבר הצגת הבכורה של להקה ישראלית, "תולדה" שמה. שאלתי את יוסי תמים, לפני שנים לא מעטות, מה משמעות השם העברי שנכתב על התוכנית והפלקטים באותיות הלטיניות, כמובן. לא קיבלתי תשובה ברורה, אבל הלא שם אינו אלא ידית להיאחז בה, חסר חשיבות כשלעצמו. מה שחשוב באמת הוא שהמופע "הבל בבל", שגם הוא מסתורי משהו ומשתתפים בו שמונת הרקדנים והרקדניות של "תולדה", מתגלה כיצירה מרתקת, מבוצעת בצורה מעולה, שכל מרכיביה - התאורה, התפאורה, התלבושות ובראש וראשונה התנועה עצמה על רמה גבוהה.

בין השמונה שלושה אמריקנים, ארבעה ישראלים וגרמני אחד לרפואה. הישראלים שבחבורה הם גיא ויצמן, רוני חבר, ליתא שינער ועינת טוכמן. מנהלת החזרות של "תולדה" היא עפרה דודאי.

המופע מתחיל עם פס אור פלורסנטי שעולה ומטפס למעלה הבימה. אחדים מהמבצעים נכנסים לבימה וסוגרים פתח מרובע בפודיום הבימה, שגם בו אורות דולקים, כמכניס את השטח לריקוד. הרכבת הבימה ופירוקה הם מרכיב צורני אינטגרלי במופע ומנגנון התאורה "רוקד" כאילו היה אחד הרקדנים. התנועה (האנושית) חזקה ונמרצת - אם כי אין בה "תוכן" ספרותי שניתן לניסוח במילים. הרושם שלי היה, שאלה אנשים המבקשים משמעות לחייהם, באפיוזות שונות, מפגשים

ומאבקים. בייחוד מרשים רקדן כושי גבה קומה, גרמאו יוסף בארנס שמו, שיש לו לא רק יכולת ריקודית מצוינת אלא אותה תכונה נדירה של הקניית משמעות רגשית לכל תנועה. שעה שהוא ניצב באפולולית ומושיט את זרועותיו קדימה, כפות ידיו הבהירות מבהיקות בחושך כאילו היו פנסי מכונית. רגע שנחרת בזיכרון, שיר בתנועה.

גם הכושי השני בלהקה, גרגורי ליבינגסטון, כובש את הבימה. את הכלל הבימתי הישן, שאסור להופיע בחברת ילדים או בעלי-חיים, כי הם תמיד גונבים את ההצגה, יש להחיל גם על רקדנים כושים.

רוני חבר גם היא בוגרת האנסמבל של "בת שבע".

אולי ראיתי במופע החזק של יוסי תמים, בעל ההמצאה הכוריאוגרפית המגוונת והמיטיב להשתמש בכשרונות המעצבים העובדים איתו, חיפוש אחר זהות גם כי הוא - יוצר ישראלי כל כך - עובד כבר שנים בנכר. הוא לא נעשה גרמני, והאווירה השורה על קבוצת "תולדה" ישראלית מאוד. שמא גם הכותרת "הבל בבל", רומזת לגלות והבליה? שמא הגיע המועד, שמישהו יתעורר, ויזמין את "הגולים בברלין" למופעים בארץ. אני מניח שרובם היו שבים בחפץ לב לעבוד בארץ לו

יוסי תמים, "הבל בבל", להקת "תולדה", ברלין 94

גיא ויצמן, רקדן לשעבר באנסמבל "בת שבע", גידל מאז רעמה שחורה אדירה, כך שממש קשה היה לזהותו. עינת טוכמן למדה באולפן האזורי של געתון והשתתפה בלהקת המחול הקיבוצית.

רק הציעו להם מקום לעבוד בו ומסגרת שתאפשר להם להופיע.

✓ איך רוקדים היפנים

בכנס המחול בבייג'ינג בקיץ 1994, מסר הפרופ' מיקי ואקאמטסו את הנתונים הסטטיסטיים הבאים ביחס לאמנות המחול על כל צורותיה ביפן כיום. מקובל שהיפנים בדרך כלל אינם מעריכים את אמנות המחול, לכן, כשהמוסד הממשלתי לסטטיסטיקה פירסם את הנתונים הבאים, רבים השתוממו. למשל התברר מהמחקר, שיפנים רבים מאוד טענו שהם נהנים ממחול בתחום הריקוד העממי נמצאו כ-7.7 מיליון הרוקדים ריקודי עם וצופים בהם, משמע 6.1% מהאוכלוסייה. כשני אחוזים מהאוכלוסייה העידו כי צפו במופעי באלט או מחול מודרני. מספר הרקדנים המקצוענים נאמד ב-25,000, וכמעט 40% מאלה הם אמנים עצמאיים

והיתר חברי להקה. כעשרת אלפים רקדנים מקצוענים רשומים בפנקסי "האיגוד הכללי למחול". מהם כחצי הם רקדני מחול יפני מסורתי, 2,300 רקדני מחול מודרני, 2,200 רקדני באלט ו-300 מורים למחול לילדים. בתחום המחול הבימתי יש 13,000 מורים ולהם 930 תלמידים. ממש כמו בארצות המערב, משכורותיהם של רקדנים הן הנמוכות ביותר בין עובדי התיאטרון. בין הרקדנים, אלה המתמסרים למחול יפני מסורתי זוכים להכנסה הגבוהה ביותר. חלוקה לגילים מצביעה על תופעה מיוחדת במינה: למשל, בתחום המחול היפני המסורתי, הסטטיסטיקה כוללת רק שלושה (!) רקדנים מקצוענים מתחת לגיל 35. הגיל בו מגיע הרקדן היפני לשיא הוא 50 שנה, לפי הסטטיסטיקה לפני גיל זה הרקדנים נחשבים למתלמדים. במספר מופעי המחול חלו בעשור האחרון השינויים הבאים: מספר מופעי המחול היפני

והקלאסי ירד מ-1,133 מופעים בשנת 1980 ל-971 בשנת 1992; באותן השנים עלה מספר מופעי הבאלט מ-459 ל-733 ומספרם של מופעי המחול המודרני ירד מ-581 ב-1980 ל-386 ב-1992.

✓ מחול-וידאו על נושאים מהאזור שלנו

בינואר השנה התקיימו בלונדון מופעי מחול מצולם בווידיאו, מאת הכוריאוגרפית רוזמארי בוטשר, תחת הכותרת AFTER THE LAST SKY ("אחרי הרקיע האחרון"), שנושאו האירועים המתרחשים באזורנו הנקרע בין מלחמה לשלום. היוצרת עיצבה את התנועה וצילמה שישה רקדנים, ותמונותיהם הוקרנו בו-זמנית על ארבעה קירות האולם.

